

> Retouradres Postbus 20401 2500 EK Den Haag

De Voorzitter van de Tweede Kamer
der Staten-Generaal
Postbus 20018
2500 EA 's-GRAVENHAGE

**Natuur, Landschap en
Platteland**
Aansturing

Prins Clauslaan 8
Den Haag
Postbus 20401
2500 EK Den Haag
www.minlnv.nl

Datum 18 juni 2009

Betreft Onteigening door provincie Zuid-Holland in het kader van de EHS

Geachte Voorzitter,

Bij brief van 20 mei 2009 heeft de griffier van de vaste commissie voor Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit mij namens deze commissie gevraagd om mijn reactie op het artikel van de Zuid-Hollandse gedeputeerde Evertse in het blad 'De Boerderij' van 19 mei jl. over de overschrijding van de grens van 10% onteigenen voor de aankoop van landbouwgrond voor natuur en recreatie. Hierbij stuur ik u mijn reactie.

U en ik hebben met elkaar afgesproken dat verwerving in principe op vrijwillige basis geschiedt. Pas als gebieden niet kunnen worden ingericht doordat de grondverwerving stopt, kan onteigening aan de orde zijn. U hebt mij ook verschillende keren gevraagd of het mogelijk is boeren te verleiden tot vrijwillige verkoop, door méér te bieden dan de marktwaarde. Dat kan op één manier: volledige schadeloosstelling kan geboden worden om de grond minnelijk te verwerven ter voorkoming van gerechtelijke onteigening.

In de praktijk komt het echter zelden tot gerechtelijke onteigening. Als de intentie is uitgesproken om te gaan onteigenen, versnelt het besluitvormingsproces van boeren. Zij maken de keuze tussen de natuur zelf beheren, hun bedrijf verplaatsen, zich volledig schadeloos te laten stellen of zich laten onteigenen. Ik vind overigens dat provincies ook na het uitspreken van de intentie te gaan onteigenen méér kunnen sturen op particulier natuurbeheer.

U wijst erop dat ik met de gezamenlijke provincies heb afgesproken dat er *landelijk - dus niet per provincie - over de gehele ILG-periode* niet meer dan 10% onteigend zal worden, inclusief minnelijke verwerving onder onteigeningsdruk (volledige schadeloosstelling). Dat klopt. En ik heb ook afgesproken dat we de haalbaarheid van deze afspraak bij de mid term review in 2010 zullen bezien.

**Leven
van het land,
geven
om natuur.**

Ik wil volgend jaar graag het landelijke beeld bespreken en op basis daarvan bekijken wat vervolgens nodig is.

DE MINISTER VAN LANDBOUW, NATUUR
EN VOEDSELKwaliteit,

G. Verburg

**Natuur, Landschap en
Platteland**
Aansturing

Datum
18 juni 2009

Onze referentie
DP/2009/478